

FOLKETINGSTIDENDE B

FOLKETINGET

Til lovforslag nr. L 7

Folketinget 2016-17

Betænkning afgivet af Social-, Indenrigs- og Børneudvalget den 23. februar 2017

Betænkning

over

Forslag til lov om Haagerkonventionen af 2007

[af social- og indenrigsministeren (Karen Ellemann)]

1. Ændringsforslag

Børne- og socialministeren har stillet 19 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 5. oktober 2016 og var til 1. behandling den 14. oktober 2016. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Social- og Indenrigsudvalget. Udvalget skiftede den 12. december 2016 navn til Social-, Indenrigs- og Børneudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring. Den 5. oktober 2016 sendte social- og indenrigsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 4 skriftlige henvendelser fra S. Aagesen. Social- og indenrigsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har S. Aagesen mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 15 spørgsmål til social- og indenrigsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret (fra den 28. november 2016 til børne- og socialministeren).

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse med de stillede ændringsforslag.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget er glade for de substansielle ændringsforslag (nr. 1-3), der gør, at DF nu kan tilslutte sig lovforslaget til trods for de mange bekymringer, DF har haft over lovforslagets mulige konsekvenser.

For DF har det været afgørende at stille danske borgere bedst muligt og også stille dem bedre, end det oprindelige lovforslag gjorde. At vi har fået indført, at krav om høje børnebidrag kan afvises under »ordre public« er yderst positivt og er med til at stille danske borgere væsentlig bedre, end de var før. Desuden er DF glad for, at det nu er slået helt fast, at børnebidrag i bortførelsessager ikke udløser bidrag, før sagen er afgjort.

DF er derimod fortsat meget skeptisk over, at en børnebortførelsessag faktisk kan ende med, at den efterladte forælder kan komme til at skulle yde børnebidrag, og partiet agter at gå videre med den del via anden lovgivning. DF kan alligevel støtte lovforslaget med de stillede ændringsforslag, da DF generelt er positiv over for, at man er sikret fri proces i disse sager, og at de danske myndigheder nu får lettere ved at opspore folk i udlandet og dermed lettere kan sikre sig adgang til »forsvundne« personer.

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af børne- og socialministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 2

1) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 01. Børne- og socialministeren kan træffe beslutning om at fremsætte indsigelser mod andre staters tiltrædelse af konventionen efter konventionens artikel 58, stk. 5. Ministeren orienterer et af Folketinget nedsat udvalg om beslutning om ikke at fremsætte indsigelser efter konventionens artikel 58, stk. 5, mod en stats tiltrædelse af konventionen.«
[Accept af andre staters tiltrædelse af konventionen]

2) Stk. 4 udgår.
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 3]

Nye paragraffer

3) Efter § 2 indsættes som nye paragraffer:

»§ 01. Anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse efter konventionen indgives til centralmyndigheden, jf. § 2, stk. 3, som straks videresender anmodningen til statsforvaltningen.

Stk. 2. Statsforvaltningen erklærer uden ophør afgørelsen for eksigibel, medmindre anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen er åbenbart uforenelig med grundlæggende danske retsprincipper, jf. konventionens artikel 22, litra a. Statsforvaltningen underretter straks parterne om afgørelsen.

Stk. 3. Parterne kan fremsætte indsigelse mod en afgørelse efter stk. 2, 1. pkt. Indsigelsen skal inden 30 dage efter underretningen efter stk. 2, 2. pkt., meddeles statsforvaltningen. For en part, der ikke har bopæl i Danmark, er fristen 60 dage.

Stk. 4. Statsforvaltningen træffer afgørelse om indsigelser efter stk. 3, jf. konventionens artikel 23, stk. 7 og 8. Statsforvaltningen underretter straks parterne om afgørelsen.

Stk. 5. Parterne kan påklage en afgørelse efter stk. 4 til Ankestyrelsen. En klage skal inden 30 dage efter underretningen efter stk. 4, 2. pkt., indgives til statsforvaltningen. For en part, der ikke har bopæl i Danmark, er fristen 60 dage.

Stk. 6. Statsforvaltningen videresender klage efter stk. 5 og sagens akter til Ankestyrelsen, der træffer afgørelse om klagen, jf. konventionens artikel 23, stk. 7 og 8.

§ 02. Børne- og socialministeren fastsætter regler om den øvrige behandling her i landet af sager, der er omfattet af konventionen. Regler om behandlingen af sager om retshjælp og fri proces fastsættes efter forhandling med justitsministeren.«

[Behandlingen af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser]

Til bilag 1

4) I artikel 2, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »herunder«: »navnlig«.
[Skrivefejl]

5) I artikel 3, litra e, nr. ii, ændres »behandling eller« til: »behandling og«.
[Oversættelsesfejl]

6) Artikel 4, stk. 3, 1. pkt., affattes således:

»De kontraherende stater underretter Det Permanente Bureau for Haagerkonferencen om International Privatret om udpegelsen af centralmyndigheden eller centralmyndighederne, deres kontaktoplysninger og eventuelt omfanget af deres opgaver som omhandlet i stk. 2 på det tidspunkt, hvor ratifikations- eller tiltrædelsesinstrumentet deponeres, eller på det tidspunkt, hvor en erklæring afgives i overensstemmelse med artikel 61.«
[Oversættelsesfejl]

7) I artikel 10, stk. 1, litra d, ændres »afvises« til: »nægtes«.
[Oversættelsesfejl]

8) I overskriften til artikel 14 ændres »Faktisk« til: »Reel«.
[Oversættelsesfejl]

9) I artikel 14, stk. 1, ændres »anmodninger faktisk« til: »anmodninger, reel«.
[Oversættelsesfejl]

10) I artikel 14, stk. 2, ændres »faktisk« til: »reel«.
[Oversættelsesfejl]

11) I overskriften til artikel 20 ændres »anerkendelses-« til: »anerkendelse«.
[Skrivefejl]

12) I artikel 23, stk. 2, litra b, ændres »træffer« til: »træffe«.
[Skrivefejl]

13) I artikel 23, stk. 4, 1. pkt., ændres »afvises« til: »nægtes«.
[Oversættelsesfejl]

14) I artikel 23, stk. 10, ændres »særlige« til: »ekstraordinære«.
[Oversættelsesfejl]

15) I artikel 24, stk. 6, ændres »særlige« til: »ekstraordinære«.
[Oversættelsesfejl]

16) I artikel 30, stk. 5, litra a, ændres »afvises« til: »nægtes«.
[Oversættelsesfejl]

17) I artikel 34, stk. 2, litra b, ændres »kilder« til: »aktiver«.
[Oversættelsesfejl]

18) I artikel 34, stk. 2, litra d, ændres »fast ejendom« til: »formuegoder«.
[Oversættelsesfejl]

19) I artikel 57, stk. 1, litra c, ændres »anmodning faktisk« til: »anmodning, reel«.
[Oversættelsesfejl]

Bemærkninger

Til nr. 1

Konventionen indeholder i artikel 58-60 bl.a. bestemmelser om, hvilke stater der kan tilslutte sig konventionen.

Efter artikel 58, stk. 1 og 2, kan de stater, der var medlemmer af Haagerkonferencen om International Privatrecht på tidspunktet for dens 21. samling, samt de ikkemedlemsstater, som deltog i denne samling, tilslutte sig konventionen. Det drejer sig om de stater, der deltog i udarbejdelsen af konventionen.

Haagerkonferencen har oplyst, at artikel 58, stk. 1 og 2, omfatter følgende stater: Albanien, Algeriet, Argentina, Australien, Belgien, Bosnien-Hercegovina, Brasilien, Bulgarien, Burkina Faso, Canada, Chile, Columbia, Costa Rica, Cypern, Den Dominikanske Republik, Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, Ecuador, Egypten, El Salvador, Estland, Filippinerne, Finland, Frankrig, Georgien, Grækenland, Guatemala, Haiti, Holland, Hviderusland, Indien, Indonesien, Iran, Irland, Island, Israel, Italien, Japan, Jordan, Kina, Kroatien, Letland, Litauen, Luxembourg, Makedonien, Malaysia, Malta, Marokko, Mexico, Monaco, Montenegro, New Zealand, Norge, Panama, Paraguay, Peru, Polen, Portugal, Rumænien, Rusland, Schweiz, Serbien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Sri Lanka, Surinam, Sverige, Sydafrika, Sydkorea, Tjekkiet, Tyrkiet, Tyskland, Ungarn, Vatikanet, Venezuela, Vietnam, Ukraine, Uruguay, USA og Østrig. (Listen er opdateret i forhold til listen i punkt 2.2.9. i lovforslagets almindelige bemærkninger).

Efter artikel 58, stk. 3-5, kan enhver anden ikkemedlemsstat tiltræde konventionen.

En tiltrædelse fra en ikkemedlemsstat efter disse bestemmelser får imidlertid kun virkning mellem den tiltrædende stat og en stat, der allerede har tilsluttet sig konventionen, hvis denne stat ikke har gjort indsigelse mod tiltrædelsen af konventionen inden for 12 måneder.

En indsigelse efter artikel 58, stk. 5, kan senere tilbagekaldes.

Konventionen vil således give Danmark mulighed for at undlade at samarbejde med de stater, der ikke deltog i udarbejdelsen af konventionen, og som derfor er omfattet af artikel 58, stk. 3-5.

Ud over EU-medlemsstaterne har følgende stater på nuværende tidspunkt tilsluttet sig og tiltrådt konventionen: Albanien, Bosnien-Hercegovina, Montenegro, Norge, Tyrkiet, Ukraine og USA.

Det er Børne- og Socialministeriets opfattelse, at det nøje skal ovevejes, om det er i Danmarks interesser at samarbejde med stater, der er omfattet af artikel 58, stk. 3-5, når sådanne stater tiltræder konventionen. Det foreslås derfor, at der i loven indsættes en bestemmelse, § 2, stk. 2, der udtrykkeligt giver børne- og socialministeren mulighed for at fremsætte indsigelser mod andre staters tiltrædelse af konventionen efter konventionens artikel 58, stk. 5.

Det foreslås videre, at ministeren skal orientere Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg, som pt. er ressortudvalg, om en eventuel beslutning om ikke at fremsætte indsigelser efter konventionens artikel 58, stk. 5, mod en stats

tiltrædelse af konventionen. Konventionen vil træde i kraft mellem den pågældende stat og Danmark, hvis Danmark ikke inden 12-måneders fristen fremsætter indsigelser mod tiltrædelsen. Orienteringen skal derfor fremsendes til Social-, Indenrigs- og Børneudvalget i så god tid inden udløbet af 12-månedersfristen, at ministeren efter drøftelse med udvalget kan nå at fremsætte indsigelse efter artikel 58, stk. 5.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger, punkt 2.2.9.

Til nr. 2

Lovforslagets § 2, stk. 4, udgår som konsekvens af ændringsforslag nr. 3 om indsættelse af nye bestemmelser om behandlingen af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser efter konventionen.

Til nr. 3

Det foreslås, at behandlingen af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser efter konventionen lovfæstes i den foreslåede nye bestemmelse i § 01. Denne bestemmelse suppleres af den foreslåede bestemmelse i § 02 om bemyndigelse til børne- og socialministeren til at fastsætte regler om den øvrige behandling her i landet af sager, der er omfattet af konventionen.

De to nye bestemmelser afløser lovforslagets § 2, stk. 4. Efter 1. pkt. i denne bestemmelse fastsætter børne- og socialministeren regler om behandlingen her i landet af sager, der er omfattet af konventionen. Efter 2. pkt. fastsættes regler om behandlingen af sager om retshjælp og fri proces efter forhandling med justitsministeren.

Ad § 01

Proceduren for behandlingen af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser

Lovforslagets almindelige bemærkninger, punkt 2.2.5, indeholder en beskrivelse af konventionens artikel 23, der fastlægger proceduren for behandlingen af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser efter konventionen.

Det er i lovforslagets § 2, stk. 4, 1. pkt., foreslået, at børne- og socialministeren fastsætter regler om behandlingen her i landet af sager, der er omfattet af konventionen. Som det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, er det intentionen at anvende samme ordning for behandlingen af sager efter 2007-konventionen, som gælder for bl.a. behandlingen af sager efter Haagerkonventionen af 1973. Dette indebærer, at behandlingen her i landet af sager, der er omfattet af konventionen, skal reguleres af bestemmelser, der er fastsat af børne- og socialministeren, og at sagerne behandles af statsforvaltningen, Ankestyrelsen og restanceinddrivelsesmyndigheden.

Med henblik på at styrke parternes retsstilling ved behandlingen af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser efter konventionen, foreslås det, at reglerne herom fastlægges direkte i loven.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 01, stk. 1, skal anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser efter konventionen indgives til Ankestyrelsen, der foreslås udpeget som centralmyndighed for konventionen, jf. be-

mærkningerne til lovforslagets § 2, stk. 3. Ankestyrelsen skal straks videresende anmodningen til statsforvaltningen.

I medfør af konventionens artikel 12, stk. 8, kan Ankestyrelsen dog afslå at behandle en anmodning, hvis det er åbenbart, at den ikke opfylder kravene i konventionen. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis det fremgår af anmodningen, at den udenlandske afgørelse ikke vedrører underholdsbidrag, der er omfattet af konventionen, eksempelvis til børn, som bidragsbetaleren ikke er far til, eller til bidragsbetalerens tidligere samlever, som han ikke har været gift med.

Efter det foreslåede stk. 2 erklærer statsforvaltningen uden ophør afgørelsen for eksigibel, medmindre anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen er åbenbart uforenelig med grundlæggende danske retsprincipper (ordre public). Der henvises til konventionens artikel 22, litra a, der er beskrevet nedenfor.

Statsforvaltningen påser ligeledes, om den udenlandske afgørelse er omfattet af konventionens anvendelsesområde, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger, punkt 2.2.2. og 3.2.6.

Efter konventionens artikel 23, stk. 4, kan hverken den, der har indgivet anmodningen om anerkendelse og fuldbyrdelse, eller sagsøgte gøre indsigelser på dette stadie af sagen. Statsforvaltningens afgørelse træffes derfor alene på grundlag af de oplysninger, der fremgår af anmodningen om anerkendelse og fuldbyrdelse.

Statsforvaltningen skal straks underrette parterne om afgørelsen, om muligheden for at fremsætte indsigelser og om fristen herfor (se det foreslåede stk. 3) og om, hvilke indsigelser mod afgørelsen de kan fremsætte (se det foreslåede stk. 4).

Efter det foreslåede stk. 3 kan parterne fremsætte indsigelse mod en afgørelse efter stk. 2. Indsigelsen skal meddeles statsforvaltningen inden 30 dage efter underretningen efter stk. 2. For en part, der ikke har bopæl i Danmark, er fristen dog 60 dage.

Efter konventionens artikel 23, stk. 6, er fristerne i stk. 3 absolutte. Statsforvaltningen skal således ved en afgørelse afvise at tage stilling til en indsigelse, der er modtaget efter fristernes udløb. Afgørelse om at afvise at tage stilling til indsigelserne skal meddeles parterne, der kan påklage afgørelsen til Ankestyrelsen. Der er ikke fastsat en frist for at påklage afgørelsen herom.

Konventionen fastlægger i artikel 23, stk. 7 og 8, hvilke indsigelser parterne kan fremsætte. Dette er beskrevet nedenfor. Efter det foreslåede stk. 4 træffer statsforvaltningen afgørelse om de indsigelser, som parterne har fremsat efter stk. 3.

Statsforvaltningen underretter straks parterne om denne afgørelse, om muligheden for at påklage afgørelsen til Ankestyrelsen og om fristen herfor (se det foreslåede stk. 5) samt om, hvilke indsigelser mod afgørelsen de kan fremsætte (se det foreslåede stk. 6).

Efter det foreslåede stk. 5 kan parterne påklage en afgørelse efter stk. 4 til Ankestyrelsen. En klage skal inden 30 dage efter underretningen efter stk. 4 indgives til statsforvaltningen. For en part, der ikke har bopæl i Danmark, er fristen dog 60 dage. Det fremgår af det foreslåede stk. 6, at

statsforvaltningen videresender klagen og sagens akter til Ankestyrelsen, der træffer afgørelse om klagen, jf. konventionens artikel 23, stk. 7 og 8.

Efter det foreslåede stk. 6 kan statsforvaltningen ikke genoptage sagen, og Ankestyrelsen kan ikke hjemvise sagen til statsforvaltningen. Denne løsning findes bedst stemmende med proceduren i artikel 23.

Efter konventionens artikel 23, stk. 6, er fristerne i stk. 5 absolutte. Ankestyrelsen skal således afvise at tage stilling til en klage, som statsforvaltningen har modtaget efter fristernes udløb.

Når Statsforvaltningen og Ankestyrelsen efter proceduren i den foreslåede bestemmelse i § 01 har truffet afgørelse om, at den udenlandske afgørelse opfylder betingelserne i konventionen for anerkendelse og fuldbyrdelse i Danmark, overdrages sagen til restanceinddrivelsesmyndigheden til inddrivelse efter lov om inddrivelse af bidrag til det offentlige. Regler herom fastsættes af børne- og socialministeren efter den foreslåede bestemmelse i § 02.

Ankestyrelsens afgørelse efter den foreslåede bestemmelse i § 01, stk. 6, kan indbringes for domstolene efter grundlovens § 63, stk. 1. Efter denne bestemmelse er domstolene berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser.

Efter konventionens artikel 23, stk. 10, må indbringelse af sagen for domstolene ikke medføre, at inddrivelsen udsættes, medmindre der foreligger ekstraordinære omstændigheder. Det er restanceinddrivelsesmyndigheden, der træffer afgørelse herom. Denne afgørelse kan påklages til Skatteankenævnet.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, punkt 2.2.5. og 3.2.7.

Indsigelser

De foreslåede bestemmelser i § 01, stk. 4 og 6, giver en part – typisk bidragsbetaleren – mulighed for at fremsætte indsigelser mod anerkendelsen og fuldbyrdelsen af en udenlandsk afgørelse.

En udenlandsk bidragsafgørelse kan således ikke danne grundlag for inddrivelse af bidrag i Danmark, før bidragsbetaleren har haft mulighed for at fremsætte indsigelser mod inddrivelsen og danske myndigheder har taget stilling til indsigelserne.

Efter konventionens artikel 23, stk. 7 og 8, kan indsigelser baseres på følgende:

- De grunde til at nægte anerkendelse og fuldbyrdelse, der fremgår af artikel 22.

- Grundlaget for anerkendelse og fuldbyrdelse efter artikel 20.

- Ægtheden af de fremlagte dokumenter.

- Bidragsgælden er indfriet, i det omfang anerkendelse og fuldbyrdelse vedrører allerede forfaldne betalinger. Indfrielse af gælden omfatter også bortfald af gælden ved forældelse og modregning samt ved aftale mellem parterne om nedsættelse eller bortfald af gælden.

Artikel 22 indeholder følgende grunde til at nægte at anerkende og fuldbyrde en udenlandsk afgørelse:

a) Anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen strider imod grundlæggende retsprincipper (ordre public) i den anmodede stat.

b) Afgørelsen er opnået ved processuelt svig.

c) En myndighed i den anmodede stat har en sag mellem samme parter og med samme genstand under behandling og den sag blev anlagt først (litispendens).

d) Afgørelsen strider mod en afgørelse med samme parter og med samme sagsgenstand, som opfylder betingelserne for anerkendelse og fuldbyrdelse i den anmodede stat.

e) Afgørelsen blev truffet, uden at bidragsbetaleren var til stede (udeblivelsesdom), og bidragsbetaleren var ikke blevet underrettet om sagen og havde ikke haft mulighed for at varetage sine interesser, gøre indsigelse eller appellere afgørelsen.

f) Der er tale om en afgørelse om ændring af en tidligere bidragsafgørelse, og sagen er behandlet i strid med kompetencereglerne i artikel 18, der er beskrevet i lovforslagets almindelige bemærkninger, punkt 2.2.4.4.

Efter artikel 20 skal en afgørelse truffet i en konventionsstat kun anerkendes og fuldbyrdes i en anden konventionsstat, hvis sagen havde en nærmere bestemt tilknytning til den stat, hvor afgørelsen er blevet truffet. Dette tilknytningskrav er eksempelvis opfyldt, hvis sagsøgte, bidragsmodtageren eller det pågældende barn boede i afgørelsesstaten, da sagen blev anlagt. Dette er nærmere beskrevet i lovforslagets almindelige bemærkninger, punkt 2.2.5.

Særligt om situationer, hvor anerkendelse og fuldbyrdelse af en udenlandsk afgørelse strider imod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public)

Efter konventionens artikel 22, litra a, vil danske myndigheder kunne nægte at anerkende og fuldbyrde en udenlandsk afgørelse, hvis det vil stride mod grundlæggende retsprincipper (ordre public) i Danmark. Dette vil navnlig kunne komme på tale i følgende situationer:

Afgørelsen indeholder meget høje bidrag

Danske myndigheder vil kunne nægte at anerkende og fuldbyrde en udenlandsk bidragsafgørelse under henvisning til ordre public, hvis der er fastsat et meget højt bidrag, uden at der ved afgørelsen er foretaget en vurdering af bidragsbetalerens økonomiske forhold.

Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis bidragsbetaleren ikke har haft mulighed for at fremlægge oplysninger om sine økonomiske forhold under behandlingen af bidragssagen i udlandet, hvis oplysninger om bidragsbetalerens økonomiske forhold ikke er blevet inddraget i afgørelsen, eller hvis der ved afgørelsen ikke er taget hensyn til oplysningerne om bidragsbetalerens økonomiske forhold.

Det bemærkes i den forbindelse, at efter dansk ret forudsætter fastsættelse af ægtefællebidrag og fastsættelse af børnebidrag ud over normalbidraget, at der er foretaget en konkret vurdering af bidragsbetalerens økonomiske forhold. Det vil således stride mod grundlæggende danske retsprincipper at anerkende og fuldbyrde en udenlandsk afgørelse, hvorved et bidrag er fastsat meget højt, uden at der er foretaget en vurdering af bidragsbetalerens økonomiske forhold.

Efter konventionens artikel 2 finder den kun anvendelse på børnebidrag og ægtefællebidrag. Hvis et børnebidrag er

fastsat så højt, at der reelt er tale om forsørgelse af personer, som ikke er omfattet af konventionen, vil danske myndigheder ligeledes kunne nægte at anerkende den udenlandske afgørelse under henvisning til ordre public. Det kunne f.eks. være forsørgelse af barnets anden forælder, som bidragsbetaleren ikke er eller har været gift med.

Det bemærkes, at konventionen også kan finde anvendelse på forsørgelse af andre end børn og ægtefælle, men som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, punkt 3.2.6., foreslås anvendelsesområdet i forhold til Danmark ikke udvidet til at omfatte bidrag til andre end børn op til 21 år samt nuværende eller tidligere ægtefælle.

Afgørelsen indeholder bidrag til bortførte børn

Det følger af § 13 i børnebidragsloven, at forældre har pligt til at forsørge deres børn. Hvis en forælder ikke opfylder sin forsørgelsespligt, kan statsforvaltningen efter ansøgning pålægge denne forælder at betale børnebidrag til barnet.

Det fremgår af lovens § 18, stk. 2, at den, der afholder udgifterne ved barnets forsørgelse, har ret til at kræve bidrag fastsat og til at indkræve bidraget. Det er en betingelse herfor, at den pågældende enten har forældremyndigheden over barnet eller lovligt har barnet i pleje. Ved uddannelsesbidrag forstås dette som et krav om, at den pågældende havde del i forældremyndigheden, da den ophørte, da barnet fyldte 18 år.

Er der fælles forældremyndighed, følger det af forældreansvarslovens § 3, at væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold kræver enighed mellem forældrene. Samtidig følger det af bestemmelsen, at bopælsforælderen kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv. Bopælsforælderen kan derfor efter § 18, stk. 2, i børnebidragsloven anmode statsforvaltningen om at pålægge den anden forælder at betale bidrag til barnets forsørgelse.

Bestemmelsen i børnebidragslovens § 18 sammenholdt med forældreansvarslovens bestemmelser om forældremyndighed og om barnets bopæl indebærer på den ene side, at den, der har taget barnet til sig uden forældremyndighedsindehaverens samtykke, som udgangspunkt ikke har ret til at få fastsat børnebidrag. På den anden side indebærer børnebidragslovens § 18 også, at en forælder, der ikke har forældremyndigheden over barnet, kan få fastsat børnebidrag fra den anden forælder, der har forældremyndigheden, når den forælder (bidragsmodtageren), der ønsker at få fastsat børnebidrag, har barnet »i lovlig pleje«.

Hvis forældremyndighedsindehaveren – eller bopælsforælderen, hvis der er fælles forældremyndighed – udtrykkeligt eller stiltiende har accepteret, at barnet opholder sig hos den anden forælder, er betingelserne i børnebidragslovens § 18 opfyldt, således at den forælder, som barnet opholder sig hos, er berettiget til at søge om fastsættelse af bidrag.

I nogle situationer anses forældremyndighedsindehaveren og bopælsforælderen for at have accepteret, at barnet opholder sig hos den anden forælder. Det drejer sig bl.a. følgende situationer:

Hvis fogedretten nægter at efterkomme en anmodning fra forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen om at få barnet tilbage.

Hvis forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen ikke tager skridt til at få barnet tilbage ved at anmode fogedretten om bistand til at få barnet tilbage.

Hvis ældre børn (som regel over 14 år) trods forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen og flytter ind hos den anden forælder. I sådanne situationer har forældremyndighedsindehaveren og bopælsforælderen i praktisk ikke mulighed for at bestemme, hvor barnet skal opholde sig, hvorfor der ved vurderingen af barnets »lovlige« opholdssted tages særligt hensyn til barnets ønske.

Der er således efter dansk ret ikke noget til hinder for at pålægge en forælder, der har eneforældremyndighed eller del i forældremyndigheden over et barn, at betale bidrag til barnets forsørgelse.

Danmark deltager i det internationale samarbejde om forældremyndighed, herunder om tilbagegivelse af bortførte børn, gennem navnlig følgende to konventioner:

- Haagerkonventionen af 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser (Haagerbørnebortførelseskonventionen).

- Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældres ansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (Haagerbørnebeskyttelseskonventionen).

Når et barn er blevet bortført fra en forældremyndighedsindehaver i Danmark til en stat, der har tilsluttet sig Haagerbørnebortførelseskonventionen, skal myndighederne i den anden konventionsstat som udgangspunkt tilbagegive barnet til Danmark.

Efter Haagerbørnebeskyttelseskonventionen skal myndighederne i andre konventionsstater som udgangspunkt anerkende og fuldbyrde en dansk afgørelse om forældremyndighed og dermed tilbagegive barnet til Danmark.

Efter begge konventioner kan myndighederne i det land, som barnet er bortført til, nægte at tilbagegive et barn til Danmark, hvis det vil stride mod barnets bedste at tilbagegive det.

Haagerbørnebeskyttelseskonventionen indeholder endvidere regler om international kompetence i forældremyndighedssager, dvs. regler om, i hvilken stat en sag om forældremyndighed skal behandles, når sagen har tilknytning til flere stater. Det er konventionens udgangspunkt, at forældremyndighedssager skal behandles i den stat, hvor barnet bor (artikel 5).

Konventionen indeholder i artikel 13 en bestemmelse, som har til formål at løse situationer, hvor en sag om forældremyndigheden over et barn samtidig søges behandlet i to eller flere konventionsstater (litispendens). Efter bestemmelsen skal myndighederne i en konventionsstat, hvor der er anlagt en forældremyndighedssag, undlade at behandle sagen, hvis der på det tidspunkt, hvor sagen blev anlagt, allerede verserede en forældremyndighedssag vedrørende barnet i en anden konventionsstat, medmindre myndighederne i denne stat afviser at behandle den sag.

Efter konventionens artikel 7 forbliver kompetencen til at træffe afgørelse om forældremyndighed over et barn, der er blevet bortført fra en konventionsstat til en anden konventionsstat, som udgangspunkt hos myndighederne i den stat, hvor barnet boede inden bortførelsen. Beslutter myndighederne i en stat, som barnet er bortført til, at barnet ikke skal tilbagegives, får barnet bopæl i den stat. Herefter kan myndighederne i denne stat træffe afgørelse om forældremyndigheden over barnet.

En tilsvarende bestemmelse findes i artikel 16 i Haagerbørnebortførelseskonventionen. Efter denne bestemmelse kan myndigheder i en konventionsstat, hvortil et barn er blevet bortført, ikke træffe afgørelse om forældremyndigheden, før det er bestemt, at barnet ikke skal gives tilbage, eller det viser sig, at en anmodning om tilbagegivelse af barnet ikke indgives inden for en rimelig tid.

I relation til den familieretlige lovgivning (forældremyndighed, børnebidrag m.v.) anses et barn, der er bortført til en anden stat, således ikke at have bopæl i den stat, som barnet er bortført til, så længe en anmodning om tilbagegivelse af barnet er under behandling.

Danske myndigheder vil derfor kunne nægte at anerkende og fuldbyrde en udenlandsk afgørelse under henvisning til ordre public, hvis børnebidrag er fastsat i den stat, som barnet er bortført til, selv om der er indledt sag om tilbagegivelse af barnet, og denne sag fortsat er under behandling, sådan at der endnu ikke er taget stilling til, om barnet skal tilbagegive til Danmark.

Når det er afgjort, at barnet ikke skal tilbagegives til Danmark, har barnet fået bopæl i den stat, som barnet var blevet bortført til. Dette omfatter også situationer, hvor forælderen i Danmark accepterer, at barnet ikke tilbagegives, herunder ikke søger behandlingen af en sag om tilbagegivelse af barnet fremmet. Når barnet således har fået bopæl i den pågældende stat, betragtes barnet ikke længere som bortført. Det er herefter myndighederne i den stat, hvor barnet nu har bopæl, der af hensyn til barnets bedste skal tage stilling til spørgsmål om forældremyndigheden over barnet, og som også skal sikre forsørgelsen af barnet, bl.a. ved fastsættelse af børnebidrag. Er et børnebidrag fastsat i en sådan situation, vil bidraget kunne inddrives i Danmark, forudsat at konventionens øvrige betingelser herfor er opfyldt. Dette gælder også, selv om bidragsbetaleren fortsat har forældremyndigheden over barnet.

Bidragsbetaleren har ikke haft mulighed for at varetage sine interesser, inden bidragsafgørelsen blev truffet (udeblivelsesdom)

Efter artikel 22, litra e, kan danske myndigheder nægte at anerkende og fuldbyrde en afgørelse, der er blevet truffet, uden at bidragsbetaleren var til stede (udeblivelsesdom), når bidragsbetaleren ikke var blevet underrettet om sagen og ikke havde haft mulighed for at varetage sine interesser, gøre indsigelse eller appellere afgørelsen.

Hvis en sag om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag er behandlet, uden at bidragsbetaleren i øvrigt har haft tilstrækkelig mulighed for at varetage sine interesser under sagen, vil danske myndigheder kunne nægte at anerkende og fuld-

byrde den udenlandske afgørelse under henvisning til ordre public.

Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis bidragsbetaleren ikke inden afgørelsen er blevet gjort bekendt med oplysninger fra bidragsmodtageren og derfor ikke har haft mulighed for at kommentere disse oplysninger. Dette gælder dog kun, hvis der er tale om oplysninger af væsentlig betydning for afgørelsen.

Bidragsbetalerens familieretlige relation til bidragsmodtageren anerkendes ikke efter dansk ret

Efter børnebidragsloven har man kun pligt til at forsørge sine egne børn. Man har således ikke pligt til at forsørge sin ægtefælle eller samlevers børn (stedbørn).

Efter retsvirkningsloven har man pligt til at forsørge sin ægtefælle, og efter ægteskabsloven kan man efter separation og skilsmisse have pligt til at forsørge sin tidligere ægtefælle. Man har således ikke pligt til at forsørge sin forlovede eller samlever.

Det er i dansk ret en grundlæggende betingelse for at fastsætte børnebidrag og ægtefællebidrag, at den retlige forbindelse mellem bidragsmodtager og bidragsbetaler er fastlagt: forældreskab (faderskab og moderskab) ved børnebidrag og ægteskab eller registreret partnerskab ved ægtefællebidrag.

Når forældre- eller ægteskab ikke er fastslået efter dansk ret, kan der kun fastsættes børne- og ægtefællebidrag, hvis forældre- eller ægteskabet er fastslået på en måde, der kan anerkendes efter dansk ret. Retningslinjerne herfor beskrives i det følgende.

Hvis et forældre- eller ægteskab ikke anerkendes efter dansk ret, vil det stride mod ordre public at anerkende og fuldbyrde et børne- eller ægtefællebidrag, som er fastsat i udlandet på grundlag af forældre- eller ægteskabet. I sådanne situationer vil danske myndigheder således kunne nægte at anerkende og fuldbyrde en udenlandsk bidragsafgørelse.

Forældreskab

Efter dansk international privatret anerkendes det, at ægtemanden er retlig far til et barn, der er født i ægteskabet, selv om barnet er født i udlandet og ægteskabet er indgået i udlandet, dog forudsat at ægteskabet anerkendes efter dansk ret, jf. nedenfor.

Efter praksis anerkendes et udenlandsk faderskab til et barn født uden for ægteskab, hvis den udenlandske myndighed, der har fastslået faderskabet, havde international kompetence svarende til danske myndigheders internationale kompetence i faderskabssager efter retsplejelovens § 456 b. Dette indebærer, at en faderskabsafgørelse kun anerkendes, hvis moren, barnet eller en anden part i sagen (en mulig far) havde bopæl i afgørelsesstaten.

Når faderskab ikke følger af ægteskab eller anerkendelse, er det endvidere en betingelse for at anerkende et udenlandsk faderskab, at der i den anvendte lov stilles lignende strenge krav til beviset for faderskabet som i dansk ret. Det bemærkes dog, at bevisbedømmelsen i faderskabssager efter dansk ret er fri, og der stilles således i dansk ret ikke krav om, at en mands faderskab skal være dokumenteret ved en retsgenetisk undersøgelse.

Endelig er det en betingelse, at det udenlandske faderskab medfører tilsvarende retsvirkninger som et faderskab

efter dansk ret, navnlig at faren har forsørgelsespligt over for barnet, at barnet har ret til farens efternavn, og at der er gensidig arveret mellem barnet og faren.

I sager, hvor faren ikke har anerkendt faderskabet, er det tillige en betingelse, at faren har haft mulighed for at varetage sine interesser, inden faderskabsafgørelsen blev truffet, jf. ovenfor.

Efter dansk ret anses den kvinde, som føder et barn, for mor til barnet. Dette gælder også ved assisteret reproduktion (børnelovens § 30). Disse principper gælder også for børn, der er født i udlandet.

Ægtefællebidrag

Efter dansk international privatret anerkendes et ægteskab, der er indgået i udlandet, hvis vielsen er gyldig i den stat, hvor vielsen blev foretaget. Dette indebærer navnlig, at vielsen er foretaget af en myndighed eller person, der i den stat, hvor vielsen blev foretaget, var bemyndiget til at foretage vielsen.

Selv om ægteskabet opfylder disse betingelser, anerkendes ægteskabet ikke, hvis anerkendelse af det vil stride mod grundlæggende danske retsprincipper. Spørgsmål om ikke at anerkende et udenlandsk ægteskab, fordi det strider mod grundlæggende danske retsprincipper, opstår i praksis navnlig i følgende situationer:

- Fremgangsmåden ved vielsen i udlandet afviger fundamentalt fra fremgangsmåden ved vielser i Danmark, f.eks. fordi parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen.

- Ægteskabet strider fundamentalt mod den danske ægteskabslovgivning, dvs. at parterne ikke kunne indgå ægteskab, f.eks. fordi en af parterne var under 15 år på vielses-tidspunktet.

Et registreret partnerskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis ovennævnte betingelser er opfyldt og retsvirkningerne af partnerskabet svarer til retsvirkningerne af registreret partnerskab efter dansk ret.

Ved forslag til lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, udlændingeloven og værgemålsloven (Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab, anerkendelse af udenlandske ægteskaber og forhøjelse af gebyret for prøvelse af ægteskabsbetingelserne) (L 94), fremsat den 30. november 2016, blev retningslinjerne for anerkendelse af udenlandske ægteskaber lovfæstet. Efter forslaget anerkendes et udenlandsk ægteskab ikke, hvis en part ved vielsen ikke var fyldt 18 år. Lovforslaget L 94 blev vedtaget den 19. januar 2017 (lov nr. 81 af 24. januar 2017).

Ad § 02

Med den foreslåede bestemmelse i § 02 fastsætter børne- og socialministeren regler om den øvrige behandling her i landet af sager, der er omfattet af konventionen (1. pkt.). Regler om behandlingen af sager om retshjælp og fri proces fastsættes efter forhandling med justitsministeren (2. pkt.).

Bestemmelsens 1. pkt. svarer til lovforslagets § 2, stk. 4, 1. pkt., bortset fra proceduren for behandlingen af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser, der foreslås lovfæstet, jf. den foreslåede bestemmelse i § 01.

Bemyndigelsen i 1. pkt. vil således blive anvendt til i en bekendtgørelse at fastsætte regler om behandlingen af sager omfattet af konventionen, når statsforvaltningen og Ankestyrelsen efter proceduren i den foreslåede bestemmelse i § 01 har truffet afgørelse om, at den udenlandske afgørelse opfylder betingelserne i konventionen for anerkendelse og fuldbyrdelse i Danmark.

Det vil navnlig dreje sig om overdragelse af sagen til restanceinddrivelsesmyndigheden til inddrivelse efter reglerne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige. Efter bekendtgørelsen vil restanceinddrivelsesmyndigheden skulle forelægge eventuelle indsigelser mod inddrivelsen for statsforvaltningen, der træffer afgørelse herom, herunder om afslag på eller suspension af inddrivelsen. Statsforvaltningens afgørelse skal kunne påklages til Ankestyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse i § 02, 2. pkt., svarer til lovforslagets § 2, stk. 4, 1. pkt. Der henvises til bemærkningerne i lovforslaget til denne bestemmelse.

Til nr. 4

Ordet »navnlig« indsættes, da det mangler i den danske oversættelse.

Til nr. 5

Det engelske ord »and« er fejlagtigt oversat til »eller« i stedet for »og«.

Til nr. 6

Rettelse af flere oversættelsesfejl.

Til nr. 7, 13 og 16

Ordet »afvises« ændres til »nægtes«, da der refereres til artikel 20 og 21, som indeholder grundene til at nægte at anerkende og fuldbyrde en afgørelse.

Til nr. 8, 9, 10 og 19

Ordet »faktisk« ændres til »reel«, der i denne sammenhæng er en mere korrekt oversættelse af det engelske ord »effective«.

Til nr. 11 og 12

Der er tale om rettelse af skrivefejl.

Til nr. 14 og 15

Ordet »særlige« ændres til »ekstraordinære«, så oversættelsen kommer i overensstemmelse med oversættelse af samme ord i artikel 30 i underholdspligtforordningen (Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsavgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt).

Til nr. 17

Ordet »kilder« ændres til »aktiver«, hvilket i denne sammenhæng er en mere korrekt oversættelse af det engelske ord »sources«.

Til nr. 18

Ordet »fast ejendom« ændres til »formuegoder«, hvilket i denne sammenhæng er en mere korrekt oversættelse af det engelske ord »property«.

Karin Nødgaard (DF) nfmd. Susanne Eilersen (DF) Karina Adsbøl (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF)

Pernille Bendixen (DF) Morten Marinus (DF) Jakob Engel-Schmidt (V) Carl Holst (V) Jane Heitmann (V)

Hans Andersen (V) Thomas Danielsen (V) Anni Matthiesen (V) Henrik Dahl (LA) Laura Lindahl (LA) Orla Østerby (KF)

Karen J. Klint (S) Erik Christensen (S) Orla Hav (S) Magnus Heunicke (S) Troels Ravn (S) fmd.

Ane Halsboe-Jørgensen (S) Yildiz Akdogan (S) Finn Sørensen (EL) Pernille Skipper (EL) Torsten Gejl (ALT)

Marianne Jelved (RV) Lotte Rod (RV) Trine Torp (SF) Jacob Mark (SF)

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Tjóðveldi (T)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Alternativet (ALT)	10	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 7**

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra social- og indenrigsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	1. udkast til betænkning
5	Lovudkast modtaget 17/11-16, fra Social- og Indenrigsministeriet
6	Henvendelse af 21/10-16 fra S. Aagesen
7	Henvendelser af 19/11-16 og 20/11-16 fra S. Aagesen
8	2. udkast til betænkning
9	Ændringsforslag, fra social- og indenrigsministeren
10	Henvendelse af 25/11-16 fra S. Aagesen
11	3. udkast til betænkning
12	Præsentationer og eksempler fra S. Aagesen til brug ved foretræde for udvalget 29/11-16
13	Ændringsforslag, fra børne- og socialministeren
14	4. udkast til betænkning
15	5. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 7

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om forældres retsstilling, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om afgørelser om underholdsbidrag er blevet afvist med henvisning til »ordre public«-princippet, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvilke lande der har højere børnebidragssatser end Danmark, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvad børnebidragssatserne er i Brasilien, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvorvidt Danmark kan undlade at samarbejde med andre lande, som har tiltrådt konventionen, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm., om Danmark ikke kan undlade at samarbejde med Brasilien om inddrivelse af børnebidrag, såfremt Brasilien tilslutter sig Haagerkonventionen af 2007, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om at kommentere henvendelsen af 21/10-16 fra S. Aagesen, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvad danske forældres retsstilling efter lovforslagets vedtagelse vil være i sager, hvor det udenlandske krav om børnebidrag er baseret på ukorrekte oplysninger, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå

- 9 Spm. om, hvordan Haagerkonventionen af 2007 forholder sig til uden-
landske krav om bidrag til børn, der er bortført til det pågældende
land, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om, hvilke konsekvenser vedtagelsen af lovforslaget vil få for
danske borgere, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar
herpå
- 11 Spm. om at indhente oplysninger om børnebidragssatserne i Brasilien
fra de brasilianske myndigheder, til social- og indenrigsministeren, og
ministerens svar herpå
- 12 Spm. om ministerens kommentar til henvendelserne fra S. Aagesen
19/11-16 og 20/11-16 og de opstillede regneeksempler, til social- og
indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om ministerens kommentar til henvendelsen af 25/11-16 fra S.
Aagesen, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om at kommentere materialet af 28/11-16 fra S. Aagensen, til
børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm., om ministeren vil redegøre detaljeret for, hvilke positive og ne-
gative konsekvenser ændringsforslagene (oversendt af børne- og so-
cialministeren den 27. januar 2017) kan forventes at få, til børne- og
socialministeren, og ministerens svar herpå